

Hoe konijnen houden in de toekomst?

Een konijn is door zijn hoge aaibaarheidsfactor een bijzonder mediagevoelig dier. De konijnenhouders zijn er zich van bewust dat de consument de huidige van kooihuisvesting van konijnen niet blijft accepteren en dat die op termijn moet worden aangepast om het welzijn van de dieren te verbeteren. – JAN VAN BAVEL –

Op Europees niveau is men al meer dan 10 jaar bezig om aanbevelingen voor de huisvesting van zowel vleeskonijnen als voedsters op te stellen. Tot vandaag is er geen Europese regelgeving voor deze diersoort, maar enkele landen – zoals Nederland en Duitsland – hebben het voortouw genomen. Sinds vorig jaar werd dit overleg ook in ons land geïntensifieerd en wordt er door de diverse betrokkenen hard gewerkt om tot normen rond huisvesting te komen. Dierenrechtenorganisatie GAIA en hun vertegenwoordigers in de Raad voor Dierenwelzijn willen dat kooien op zeer korte termijn volledig geband worden en vervangen worden door groepshuisvesting op de grond, op stro. Voor de kwekers is dit absoluut onaanvaardbaar omwille van de niet-beheersbare ziekteproblematiek en de oneconomische productiewijze. ‘Hoe konijnen houden in de toekomst?’ was het thema van een studiedag waar de mogelijkheden van alternatieven besproken werden, net als de visie van zowel de slachterij, de grootdistributie als de kwekers aan bod kwamen.

Park- versus kooihuisvesting

WRSA-voorzitter Luc Maertens (WRSA staat voor *World Rabbit Science Association*) belichtte tijdens een studiedag de resultaten van 3 proeven die het ILVO in de periode 1999-2003 uitvoerde rond de effecten van groepshuisvesting en kooiverrijking op de prestaties van vleeskonijnen. Daaruit bleek dat de huisvesting in parken, ten opzichte van kooien, heel wat voordelen biedt qua welzijn, maar

nogal wat nadelen voor wat de productie betreft. Er bestaan kleine en grote kooien en parken. Een kleine kooi (0,12 m²) is geschikt voor 2 konijnen, in een grote kooi (0,50 m²) kunnen 8 konijnen terecht. In een klein park (0,86 m²) kunnen 13 konijnen worden gehuisvest en in een groot park 26 tot meer dan 100. Opvallend daarbij is dat konijnen in kleine parken nauwelijks mindere prestaties leveren. Parkhuisvesting heeft een diervriendelijker, positiever imago dan kooihuisvesting. Positief is uiteraard dat de konijnen meer ruimte hebben; ze zijn dus veel minder beperkt in hun normaal bewegingsgedrag. Nog enkele voordelen zijn dat de kooiverrijking, de verzorging van de konijnen en het onderhoud van de stal makkelijker wordt. Ondanks het feit dat plastic roosters diervriendelijker voorgesteld worden, zorgt de draadbodem van het park voor een optimale hygiëne en worden er geen pootletsels vastgesteld. Een platform aanbrengen kan het comfort en het welzijn bij een hoge bezettingsdichtheid bevorderen. Een schuilhok daarentegen is minder aangewezen; het belemmert de controle en het ‘vangen’ van de dieren. Per vierkante meter oppervlakte kunnen er in een park meestal iets meer konijnen gehuisvest worden; bovendien zijn de investeringskosten niet hoger dan bij de kooihuisvesting (je hebt minder voederbakken, draad, ... nodig). Het vlees van deze konijnen krijgt ook een iets donkerdere kleur, wat zeker positief is. Bovendien schept de huisvesting in parken bij de consument ook een beter beeld van de dierlijke productie.

De huisvesting in parken heeft echter ook nadelen. Zo ligt de groei van de konijnen ongeveer 5% lager dan bij huisvesting in kooien, is de afmestduur 3 tot 4 dagen langer en is kooiverrijking noodzakelijk; zo niet ontstaat het risico op vechtpartijen. Door de verliezen (ongeveer 35%) voldoet stro minder bij een commerciële huisvesting. Nog een nadeel is dat konijnen meestal bang zijn in een parkhuisvesting. Ze trachten te ontsnappen en wanden van 60 cm zijn daarbij ontoereikend. Volgens sommigen ligt het besmettingsgevaar bij dit systeem ook hoger. De proeven toonden aan dat huisvesting in groepen van 30 konijnen nog lukt, terwijl groepen van 100 (zoals in Nederland uitgeprobeerd is) te groot zijn. Parken bemoeilijken dus het bedrijfsmanagement en het optimaal gebruik van de huisvesting. Bovendien is het zogenaamde duosysteem niet meer mogelijk. Parkhuisvesting houdt vooral meer risico, kosten en arbeid in voor de kweker. Om hem hiervoor degelijk te vergoeden, moeten deze konijnen onder een apart label verkocht worden, gescheiden van de konijnen uit kooihuisvesting. Zo is een meerprijs mogelijk om het extra risico en de kosten van de producent te dragen.

Toekomst van de konijnenhouderij

Tijdens de WRSA-studiedag schetsten zowel Frank De Boeck, managing director bij grootslachterij Lonki uit Temse, als konijnenhouder Luc Buyens de toekomst van de konijnenhouderij. Frank De Boeck blikte eerst terug in de tijd. “De vraag naar alternatieve huisvesting werd al begin jaren 90 gesteld in Zwitserland en Oostenrijk, waar zelfs een kooiverbod werd ingesteld. Daarna volgden Nederland (verordening in 2006), Duitsland (mediacampagne van dierenrechtenorganisatie Vierpfoten in 2007) en België (GAIA-actie in 2009, actie tegen de huisvesting van konijnen in kooien). De media – en dus ook de publieke opinie – worden onverminderd bespeeld. Welzijnsactivisten krijgen daarbij stevast het laatste woord. Het actieterrein ligt niet bij de konijnenhouder, maar daar waar het het meest gevoelig ligt: de verkooppunten.”

België, een kleine speler

Italië is met 1.200.000 moederdieren het grootste Europese ‘konijnenland’ qua productie, daarna volgen Spanje (1.000.000) en Frankrijk (650.000). Nederland (40.000 moederdieren) en België (15.000) zijn heel kleine spelers. België telt nog slechts 35 professionele konijnenhouders, waarvan maar de kleine helft in hoofdberoep. De helft hiervan situeert zich in de provincie Antwerpen, de andere helft voornamelijk in West-Vlaanderen, maar dat aantal is de laatste jaren fel teruggelopen. De Belgische bedrijven zijn in verhouding tot de rest van Europa veel kleinschaliger. Natuurlijke dekking wordt er nog veel toegepast en de opfok- en afmeststal zijn meestal nog niet gescheiden (in tegenstelling tot het zogenaamde duosysteem). “Verandering dringt zich sowieso op, maar onze stallen lenen zich tot omvorming naar een alternatieve huisvesting; zeker in vergelijking met de Italiaanse megabedrijven”, aldus Frank De Boeck. “Meestal kan de stalinfratructuur door een relatief beperkte aanpassing behouden blijven. Uitbaters van moderne konijnenbedrijven met verrijkte kooien (zoals in het Nederlandse welzijnsmodel) kunnen op hun beide oren slapen, want konijn blijft nog altijd zeer goed verkoopbaar. Vooral ‘oude’ bedrijven kunnen investeren in deze huisvesting; het biedt een uitgesproken competitief voordeel. Op lokaal vlak is er ook een markt voor, want zowel België, Nederland als Duitsland evolueren stilaan naar dit systeem.”

Voorwaarden

Konijnenhouders Luc Buyens en Mia Versmissen uit Lichtaart runnen samen een van de grotere konijnenbedrijven in België. Zij hebben in totaal 18.000 à 20.000 konijnen in hun stallen, waarvan 1500 voedsters. Daarnaast worden nog 5000 konijnen afgemest bij 2 andere kwekers. Volgens Luc heb je 600 à 700 voedsters nodig om rendabel te zijn. Luc is ook lid van de werk-

groep van de Raad voor Dierenwelzijn. “De GAIA-actie tegen het batterijkonijn op 9 april vorig jaar deed de konijnenkwekers beseffen dat aanpassingen van de huisvesting om het welzijn van de konijnen te verbeteren op termijn niet meer tegen te houden zijn. Uiteindelijk zullen ze ons door de overheid, of via een lastenboek door de distributie en/of de slachterijen, toch opgelegd worden. Makkelijk was die switch niet, zeker niet omdat 2008 een bijzonder slecht jaar was voor de sector. Daarom zijn aanpassingen en investeringen voor verbetering van het welzijn van de konijnen enkel mogelijk als er voldaan wordt aan 4 voorwaarden: een moderne konijnenhouderij moet mogelijk blijven; de kwekers moeten een langetermijnvisie hebben; er moeten gefundeerde welzijnsverbeteringen worden gebruikt; en er moet een correcte kosten-batenverdeling worden gehanteerd. De productiviteit blijft voor ons het belangrijkste; we kunnen met ons beroep alleen onze kost verdienen als we voldoende productie kunnen halen. Verder mag de kostprijs niet drastisch verhogen, mag de kweker er arbeidstechnisch niet te veel op achteruitgaan en moet de diergezondheid nog verbeteren. In de praktijk houdt dat in dat de evolutie naar grote groepen, toepassen van KI, het duosysteem, de combinatie kweek-afmestkooien, automatisering, een gecontroleerde voeding, individuele nestcontrole, correct medicatiegebruik, ... mogelijk moet zijn onder de welzijnsnormen. Kan dit niet, dan moet er een financiële compensatie voor de kweker worden voorzien en moet er een bepaalde afzet worden gegarandeerd. Konijnenhouders kunnen enkel investeren bij een voldoende lange afschrijvingstermijn. Dit veronderstelt dat

Konijnenhouder Luc Buyens in zijn konijnenstal.

FOTO: JAN VAN BAVEL

FOTO: ILVO

Voorbeeld van verrijkt park met een platform.

de eindnormen waaraan voldaan moet worden, tijdig bekend zijn en voor een lange periode worden vastgelegd. Verder moeten er redelijke overgangstermijnen en uitstapregelingen worden voorzien voor bedrijven die niet verder investeren.”

Gefundeerde welzijnsmaatregelen

De Vlaamse konijnenhouders vragen dat er geen overhaaste aanpassingen op basis van emotie worden opgelegd. Ze staan wel open voor welzijnsverbeteringen die hun diervriendelijkheid in de praktijk bewezen hebben (via wetenschappelijke proeven en in praktijkopstellingen). De konijnenhouders zijn nog niet toe aan groepshuisvesting van voedsters. Ze vragen dat het vrije initiatief wordt toegelaten in plaats van 1 opgelegd systeem. “Welzijnskonijnen kunnen een meerwaarde betekenen voor de consument, de distributie en/of de slachterij. Maar de verdeling van deze meerwaarde moet op een doorzichtige manier gebeuren en niet beperkt worden in de tijd”, vertelt Luc Buyens. “Welzijnsaanpassingen zijn immers hoofdzakelijk ten laste van de kweker. Het commerciële voordeel van het welzijnskonijn ten opzichte van het concurrerende Franse niet-welzijnskonijn wordt nu nog onvoldoende benut, maar biedt mogelijkheden.”

Welzijnskonijnen

Grootdistributeurs Colruyt en Delhaize willen dat de Belgische konijnenhouders al op korte termijn overschakelen op welzijnskooien naar Nederlands model. Maar of dat hiervoor een toeslag betaald zal worden, is lang niet zeker. Men wil eerder de markt laten spelen. Als de vraag naar welzijnskonijnen stijgt, dan zal de contractprijs voor kwekers die de nodige aanpassingen gedaan hebben ook hoger zijn dan voor de gewone konijnen. De distributie wil zo de welzijnskonijnen niet uit de markt prijzen tegenover de gewone konijnen. Carrefour, Makro, ... zijn nog niet geïnteresseerd in welzijnskonijnen en verkopen veel (goedkopere) Franse konijnen. Delhaize is wél bereid meer te betalen voor konijnen die gekweekt werden in welzijnskooien en in parken afgemest worden.

Betere prijsvorming

“Vooral het feit dat Colruyt en Delhaize sinds 2 jaar hun konijn bij Belgische slachterijen kopen, heeft een positief effect gehad voor de Vlaamse konijnenhouders; hoofdzakelijk in de prijsvorming”, vertelt Luc Buyens. “Zo is de marktprijs dit jaar merkelijk hoger. Die marktprijs wordt in Deinze bepaald. Vroeger was dat ook de reële verkoopprijs, maar de laatste 10 jaar is dat niet meer

het geval, vooral omdat we met een prijsverschil België-Frankrijk te maken hadden. Vroeger lag de prijs in Frankrijk stevast hoger dan in België; maar de laatste 10 jaar is dat net omgekeerd. Sinds een jaar of 10 wordt er vaak een contractprijs met de slachter gemaakt op basis van een mixprijs. Die mixprijs is het wekelijkse gemiddelde van de prijs in Deinze en die in Frankrijk. De Fransen hebben een structureel overschot aan konijn, waardoor de prijs daar al een drietal jaar heel sterk onder druk staat. De laatste 2 jaar wordt er een vaste prijs afgesproken, die dan gecorrigeerd wordt naar de marktprijs. Wij leveren bijna wekelijks aan slachterij Van Assche in Drongen. We werken met 3 groepen in een zevenwekenschema. Omdat de slachter liefst wekelijks onze konijnen ontvangt, leveren we dus 6 keer in 7 weken. Meestal maakt de kweker jaarlijks een afnamecontract, per 1 januari of 1 september.”

De Belgische konijnenhouders beseffen dat het invoeren van welzijnsnormen onvermijdelijk is geworden. Ze staan open voor overleg dat deze normen kan vastleggen, mits de normen haalbaar, werkbaar en betaalbaar zijn, een voldoende lange overgangstermijn wordt voorzien en een eventuele meerwaarde verhoudingsgewijs bij de kweker terecht komt”, besluit Luc Buyens. ■

COATINGS

Is uw vloer **GLAD** of **VERSLETEN**?
Tussen melken nieuwe vloer, óók over de gladde tegels.
Tevens gladde coating over ruwe voergangen.
Nieuwbouw en renovatie. Vrijblijvende prijsopgave!

VAN DER VEN VLOERTECHNIEK
DIBA VLOEREN BVBA

Contact: Vlaanderen: Patrick Swennen tel. 0477 744258
Wallonië: Luc Corstjens tel. 0486 331596
www.dibagroep.nl